

Evaluatie sportbeleid

1. Inleiding

Het collegeprogramma was aanleiding om in 2007 een evaluatie van het sportbeleid in gang te zetten. Deze nota is de afronding van die evaluatie.

De evaluatie is gebaseerd op een vergelijking van de uitgangspunten van het geldende gemeentelijke sportbeleid met de landelijke, provinciale en nieuwe gemeentelijke beleidsuitgangspunten. De ambtelijke conceptversie van de evaluatie is schriftelijk voorgelegd aan de sportverenigingen voor reactie. Ook wij hebben opmerkingen geplaatst bij het ambtelijk concept. De verwerking van de reacties van de sportverenigingen en van ons college heeft geleid tot de versie zoals die nu voorligt.

De centrale vraag is of de nota sportbeleid nog actueel is. Voor het beantwoorden van deze vraag kijken wij eerst terug naar hoe het beleid tot nog toe is ingevuld. Aansluitend wordt de actualiteit bepaald ten opzichte van het recente gemeentelijke beleid. Daarna wordt onze nota sportbeleid vergeleken met rijks- en provinciaal beleid. In de laatste paragraaf formuleren wij onze conclusies.

Deze opbouw leidt tot de volgende indeling van de nota:

- 1 Inleiding
- 2 Het gemeentelijk beleid
 - 2.1 Onze nota sportbeleid
 - 2.2 Stand van zaken
 - 2.3 Nieuw beleid
- 3 Rijks- en provinciaal beleid
 - 3.1 Uitgangspunten Rijk
 - 3.2 Uitgangspunten Provincie
 - 3.3 Resultaat van de vergelijking met het rijks- en provinciaal beleid
- 4 Conclusie evaluatie

2. Het gemeentelijk beleid

2.1 Onze nota sportbeleid

Ons geldend sportbeleid is verwoord in de 'nota sportbeleid' van 1990 en de 'evaluatie en aanpassing nota sportbeleid' van 1996. De nota uit 1990 gaat met name over de accommodaties: is het aanbod voldoende ten opzichte van de (statistische) behoefte, gerekend naar bestaande verenigingen en ledenaantallen. Daarbij is ook de keuze gemaakt om kleine sporten centraal in de gemeente Rucphen aan te bieden bij De Vijfsprong in verband met exploitatie en rentabiliteit.

Beleidsvoornemens nota sportbeleid 1990:

- nieuwe berekeningsnorm toepassen voor behoeftebepaling (aanbod accommodaties)
- tarieven zo laag mogelijk houden in verband met voorkomen beperking sportdeelname
- beter sturen op inzet van subsidies.

Beleidsvoornemens evaluatienota sportbeleid 1996:

- hoofddoelstelling sportbeleid: het bevorderen dat de inwoners van de gemeente Rucphen naar eigen aanleg en behoefte op een betaalbare en verantwoorde wijze sport kunnen beoefenen.
- binnen deze hoofddoelstelling wordt prioriteit gegeven aan wedstrijdsport en de sportieve recreatie/recreatiesport, waarbij de sport in verenigingsverband de meest geëigende vorm is.
- de hoofddoelstelling wordt vormgegeven door het voeren van:
 - o accommodatiebeleid
 - o subsidiebeleid
 - o sporttarievenbeleid
 - o sportontwikkelingsbeleid.

2.2. Stand van zaken

Per beleidsterrein schetsen wij onderstaand de stand van zaken, waarna we afsluiten met een tussenconclusie.

Accommodatiebeleid

De gemeentelijke sportparken zijn op verschillende momenten aangelegd en de opstallen zijn op verschillende momenten gerealiseerd. Als gevolg van deze volgtijdelijke realisaties is de eigendomssituatie op de gemeentelijke sportparken niet op gelijke wijze geregeld. Daarnaast hebben wij onvoldoende aandacht gehad voor het regelen van het recht van opstal en het actueel/geldig houden van de huurovereenkomsten. De verenigingen hebben ons (als eigenaar van de ondergrond) niet altijd geïnformeerd over het plaatsen van opstallen.

Wij zijn momenteel in overleg met de betreffende sportverenigingen om de situatie van zowel huur als eigendom voor de toekomst eenduidig te gaan regelen.

De verenigingen, die sportvelden van ons huren, ontvangen een onderhoudsbijdrage. De hoogte van de huur is onderdeel van de privaatrechtelijke huurrelatie. De onderhoudsbijdrage is enige jaren geleden door de toen ervaren bezuinigingsnoodzaak verlaagd, maar is inmiddels op het oude niveau hersteld. Afhankelijk van het overleg over de accommodaties en de

eventuele overdracht van onderhoudstaken zal mogelijk ook de onderhoudsbijdrage opnieuw gezien worden

Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid is gericht op het bevorderen van jeugdsport. Daarnaast kunnen in het kader van sportstimulering de notariskosten worden gesubsidieerd aan een eerste vereniging in een sport, die nog niet in de gemeente wordt beoefend.

Recent is de beleidsregel jeugdsport verruimd door het minimum aantal leden los te laten en de vereniging ook te subsidiëren voor leden van buiten de gemeente. Het subsidiebeleid is verder ongewijzigd gebleven.

In de algemene evaluatie van het subsidiebeleid (raadsvergadering december 2007) is al verwoord dat de mogelijkheden tot sturing nauwelijks zijn gebruikt en dat meer aandacht voor sturing op het realiseren van beleidsdoelen wenselijk is.

Sporttarievenbeleid

Het sporttarievenbeleid omvatte oorspronkelijk de tarieven voor het sport- en vrijetijdscentrum "De Vijfsprong" (zwembaden, sporthal/-zaal, midgetgolf), de entree voor de ijsbaan, de huur van diverse velden en de ondergrond van sportaccommodaties. Door de privatisering stelt de gemeente niet langer de tarieven van sport- en vrijetijdscentrum De Vijfsprong vast. Voor de gehele periode van privatisering zijn afspraken gemaakt over de tarieven. Daar kan tussentijds geen beleid op worden geformuleerd.

Ook vinden wij inmiddels dat het vaststellen van de huurprijzen voor velden en ondergrond geen onderwerp is van jaarlijkse besluitvorming van de raad, omdat het gaat om een privaatrechtelijke relatie (de huurovereenkomst bepaalt welke verhoging plaats zal vinden). Resteert nog het vaststellen van enkele tarieven voor de huur van de ijsbaan, het parkeerterrein en het kampeerterrein bij De Vijfsprong. Deze tarieven zijn niet wezenlijk voor het realiseren van de hoofddoelstelling van ons sportbeleid. De gebruikelijke verhoging zal jaarlijks worden doorgevoerd.

Geconcludeerd kan worden dat het belang van het voeren van sporttarievenbeleid voor het realiseren van de hoofddoelstelling van het sportbeleid (1996) sterk is verminderd. De tarieven, waarop wij als gemeente rechtstreeks invloed hebben, zijn voortaan onderdeel van het accommodatiebeleid.

Sportontwikkelingsbeleid

Wij hebben in het verleden zelf open sportactiviteiten (tennis, volleybal, zwemmen) georganiseerd om de sportbeoefening te stimuleren. Ook hebben wij jeugd-olympische spelen georganiseerd. Al weer verschillende jaren is geen ambtelijke capaciteit beschikbaar om hierop verder in te zetten. In de nota sportbeleid wordt nog geen relatie gelegd met bewegingsonderwijs binnen de basisscholen. Inmiddels is daar wel op geïnvesteerd (KindFit en de Sportsnuffel). Een aantal recente beleidsontwikkelingen (Sociale Structuurvisie, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Brede School, gezondheidsbeleid) kan leiden tot nieuwe initiatieven rondom sport en bewegen.

2.3. Nieuw beleid

Het collegeprogramma 2006-2010

In punt 24 staat het volgende: het sportbeleid moet gericht zijn op het in stand houden en stimuleren van sportvoorzieningen en het in stand houden van de verenigingsstructuur in de

kerkdorpen van de sportverenigingen. Voor iedereen moet sport toegankelijk en haalbaar zijn.

In de toelichting op dit punt staat verder: het is van belang om de sociale infrastructuur zoals we die nu in elke kern kennen in stand te laten. Dit betekent dat de plaatselijke voorzieningen voor de dorpen behouden moeten blijven en dat sociale verbanden moeten worden gehandhaafd dan wel verder moeten worden ontwikkeld. Participatie is een belangrijk item, vooral vanuit de doelstellingen van de WMO. In dat kader zal worden onderzocht of de voorzieningen op dit moment voor iedereen (financieel) toegankelijk en haalbaar zijn. In dat verband moet worden bezien wat de mogelijkheden zijn volgens het gemeentelijk armoedebeleid indien het financieel niet of moeilijk haalbaar blijkt om te kunnen sporten. Er moet een relatie worden gelegd met het bewegingsonderwijs binnen de basisscholen.

Het collegeprogramma formuleert twee actiepunten:

1. evaluatie van de nota sportbeleid en
2. een onderzoek met rapportage of de voorzieningen in de dorpen voor iedereen (financieel) toegankelijk zijn.

Deze nota is de invulling van actiepunt 1. Actiepunt 2, het onderzoek naar de financiële toegankelijkheid van de sportvoorzieningen, staat gepland in 2009.

Punt 24 van het collegeprogramma 2006-2010 formuleert naar onze mening de volgende richting voor het toekomstig sportbeleid:

1. in stand houden van sportvoorzieningen in de dorpen
2. in stand houden dan wel verder ontwikkelen van de sociale structuur en de sportverenigingen(structuur) in de dorpen
3. sporten moet voor iedereen financieel toegankelijk en haalbaar zijn (relatie met armoedebeleid)
4. relatie leggen met bewegingsonderwijs binnen de basisscholen.

Het voeren van accommodatiebeleid en subsidiebeleid past bij de wens om de sportverenigingen/-voorzieningen en de sociale structuur in elk dorp in stand te houden. Het uitgangspunt is nog steeds passend bij de doelstelling om participatie te vergroten en te stimuleren. Het derde punt is onderwerp van het nog uit te voeren onderzoek. En zoals aangegeven is met Kindfit en de Sportsnuffel de relatie gelegd met het bewegingsonderwijs (punt 4).

Naar onze mening past inzet op deze vier punten van het collegeprogramma dus binnen het huidige beleid.

Andere ontwikkelingen

Naast het collegeprogramma kunnen ook andere ontwikkelingen aanleiding zijn tot nieuw beleid. Te denken valt aan de toenemende vergrijzing, overgewicht bij kinderen en het nog meer dan voorheen benutten van sport om sociale samenhang te bevorderen. Dit kan leiden tot intensivering van beleid of het leggen van andere accenten, maar de uitgangspunten van de nota sportbeleid kunnen naar onze mening ongewijzigd blijven.

3. Rijks- en provinciaal beleid

Ook een vergelijking met ander overheidsbeleid kan bijdragen aan de beeldvorming over de actualiteit van ons gemeentelijk beleid.

3.1. Uitgangspunten rijk

De uitgangspunten van het rijk zijn verwoord in de “Beleidsnota Rijksoverheid voor 2001-2010” en kent drie thema’s: Gezond door Sport, Meedoen door Sport en Sport aan de Top. Deze drie thema’s zijn vertaald in de volgende actiepunten/programma’s:

- verbeteren gezondheid door sporten
- vergroten van de maatschappelijke samenhang (door samen sporten, al dan niet in clubverband)
- stimuleren van sport als bron van trots op de gemeente en uitstraling van de gemeente
- verbeteren van normen en waarden (sportief gedragen te allen tijde)
- vernieuwen lokaal sportaanbod.

3.2. Uitgangspunten provincie

De provincie had zich tot 2007 vier doelen gesteld:

- een sterker lokaal sportbeleid
- ondersteuning van vrijwilligers
- sociale en multiculturele integratie in de sport en
- een hogere deelname van scholieren aan sportverenigingen.

In de “Bouwstenennotitie Sportbeleid 2008-2012” van de provincie Noord-Brabant staat als algemene doelstelling: een sportieve provincie waarin veel aan sport wordt gedaan en veel van sport wordt genoten in zowel sociaal-cultureel, economisch als ecologisch opzicht. Met vijf programma’s wordt aan deze beleidsdoelstelling invulling gegeven:

1. programma sport en (sociale) gezondheid: bewegingsstimulering, sport en participatie (buurtgerichte aanpak) en het verbeteren van de uitgangspositie van kwetsbare groepen
2. programma fysieke infrastructuur, variërend van speelruimte in de wijken tot investeringen in topaccommodaties met (inter)nationale allure
3. programma behoud & verrijking sportaanbod: de ondersteuning en vernieuwing van sportverenigingen, ongebonden sport en vrije tijdsbesteding
4. programma Sporten & leren, leren sporten omvat de deelprogramma's school en sport, talentontwikkeling, maatschappelijke stages en sportopleidingen
5. programma Sport betaalt zich terug: dit programma omvat promotie, de inzet van topsporters voor de breedtesport en innovatie in de sport.

In de notitie geeft de provincie aan hoe ze samen met gemeenten, organisaties voor sportondersteuning en regionale sportbonden het sportklimaat in Brabant verder wil verbeteren. De provincie wil sport ook inzetten voor andere beleidsdoelen (facetbeleid).

3.3. Resultaat van de vergelijking met het rijks- en provinciaal beleid

Ons sportbeleid ten opzichte van het rijksbeleid

De hoofddoelstelling van ons sportbeleid past bij de huidige uitgangspunten van het rijk. Het uitgangspunt dat de meest geëigende vorm van sportbeoefening sporten in verenigingsverband is, past bij het punt van het rijk om de maatschappelijke samenhang te vergroten door (onder andere) samen te sporten. Het voeren van accommodatiebeleid en sportontwikkelingsbeleid sluit goed aan bij de rijkswens om vernieuwend sporten te stimuleren. Met de inzet van subsidies kan gestuurd worden op het realiseren van de uitgangspunten. Tot nog toe is die sturing beperkt gebleven tot jeugdsport: door het verstrekken van jeugdsportsubsidie wordt jeugdsportdeelname gestimuleerd en beloond.

Samengevat kan worden geconcludeerd dat de uitgangspunten van ons sportbeleid nog actueel zijn.

Ons sportbeleid ten opzichte van het provinciaal beleid

Ons subsidie- en sportontwikkelingsbeleid sluit ten dele aan op de provinciale uitgangspunten. Wij verstrekken jeugdsportsubsidie voor alle jeugdleden, maar hebben onze systematiek niet gewijzigd om een hogere deelname van scholieren aan sportverenigingen te stimuleren. Het sportontwikkelingsbeleid is actief gevoerd; de gemeente heeft geruime tijd open sportactiviteiten georganiseerd in De Vijfsprong. Maar die inzet was niet gericht op sociale en/of multiculturele integratie. De beperkte omvang van de aantallen allochtonen in onze gemeente rechtvaardigen dat geen aandacht is geschonken aan multiculturele integratie.

Samengevat kan worden geconcludeerd dat ons sportbeleid gedeeltelijk aansluit op het provinciaal beleid.

4. Conclusie evaluatie

Uit de stand van zaken (par. 2.2) concluderen wij dat:

- het accommodatiebeleid de komende tijd onze nadrukkelijke aandacht vraagt
- de uitgangspunten van ons subsidiebeleid ongewijzigd kunnen blijven, maar sturing op het realiseren van beleidsdoelen wenselijk is
- het voeren van sporttarievenbeleid inmiddels grotendeels achterhaald is
- het sportontwikkelingsbeleid belangrijk blijft.

Uit een vergelijking met nieuw gemeentelijk beleid (par. 2.3) concluderen wij dat:

- de punten uit het collegeprogramma gerealiseerd kunnen worden binnen het huidige beleid
- andere ontwikkelingen kunnen leiden tot intensivering van beleid of het leggen van andere accenten, met name binnen het sportontwikkelingsbeleid.

Ook de vergelijking met rijks- en provinciaal beleid (par. 3) levert geen punten op, die het bijstellen van ons sportbeleid noodzakelijk maken.

Over het accommodatiebeleid zijn we momenteel in overleg met de sportverenigingen. Afronding daarvan wordt verwacht medio 2009. Het onderzoek naar de financiële toegankelijkheid vindt in 2009 plaats. Het sportvernieuwingsbeleid kan worden beïnvloed door recente beleidsontwikkelingen, die nauwlettend worden gevolgd om daarop met het sportbeleid zoveel mogelijk aan te sluiten.

Of deze ontwikkelingen aanleiding zijn om alsnog te besluiten tot het herformuleren van het sportbeleid zal pas eind 2009 beoordeeld kunnen worden.

Rucphen, 2 september en 18 november 2008.

Burgemeester en wethouders van Rucphen,

M. L. Everaers , burgemeester.

C. F. J. Verheijen , secretaris.